

DECIZIA
РЕШЕНИЕ
nr. 2/47
din 28.03.2023

Cu privire la aprobarea „Programului Municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2023-2025”

În conformitate cu art. 3 al. (1), art. 8, art. 14 al. (2) lit. (p), lit. (z¹), art. 29 al. (1) lit. (a), lit. (r) din Legea RM nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală, Legea RM nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, art.7, art.12 din Legea nr.10 din 03.02.2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, art.3 al.(2), art. 41 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411 din 28.03.1995, art. 4, art. 5 din Legea nr.23/2007 cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA, decizia Consiliului municipal Bălți nr. 15/46 din 28.10.2022 ”Cu privire la inițierea procedurilor de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional „Cu privire la aprobarea Programului Municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2023-2025”, pentru executarea Hotărârii Guvernului nr. 134 din 02.03.2022 cu privire la Programul național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2023-2025, având în vedere recomandările parvenite din partea experților în procesul desfășurării consultărilor publice pe marginea proiectului Programului și în scopul reducerii consecințelor epidemiei HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală prin minimizarea transmiterii, în special în rândurile populației-cheie, precum și a mortalității asociate cu HIV, –

Consiliul municipal Bălți DECIDE:

1. Se aprobă „Programul municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2023-2025”, conform anexei nr. 1.
2. Se aprobă planul de acțiuni ale Programului municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2023-2025, conform anexei nr. 2.
3. Primarul municipiului Bălți:
  - 3.1 va institui și aproba componența nominală a Consiliului municipal de coordonare a implementării Programului municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pînă în anul 2025;
  - 3.2 va examina anual, către data de 25 februarie, mersul realizării Programului municipal cu întreprinderea măsurilor pentru atingerea obiectivelor prevăzute și prezentarea informației IMSP „Centrul Sănătate Publică Bălți” și Ministerului Sănătății privind realizarea lui.

4. Finanțarea Programului municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2023-2025 se va efectua în limita alocațiilor anuale prevăzute pentru aceste scopuri în bugetul municipal Bălți, disponibil pentru anul respectiv, precum și din contribuțiile donatorilor, pe măsura implicării acestora.
5. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina comisiilor consultative de specialitate pentru educație, protecție socială și sănătate publică; pentru activități economico-financiare, pentru drept și disciplină.

Președintele ședinței a II
ordinare a Consiliului
municipal Bălți

Nicolai Corniș

Contrasemnează:
Secretarul Consiliului
municipal Bălți

Irina Serdiuc

PROGRAMUL MUNICIPAL de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2023-2025

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Programul municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2023-2025 este un document de politici pe termen mediu vizând reducerea poverii de HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală în municipiul Bălți.
2. Programul municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2023-2025, reprezintă prioritizarea strategică a intervențiilor în domeniul HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală urmare a progreselor atinse, în urma implementării Programului municipal HIV/SIDA și ITS pentru anii 2017-2020 cât și a provocărilor epidemiologice actuale.
3. În iunie 2021, la New York, Republica Moldova s-a alăturat țărilor care au semnat declarația avizată în cadrul reuniunii la nivel înalt al Adunării Generale a Națiunilor Unite privind eliminarea SIDA și s-a angajat să pună capăt epidemiei de SIDA până în 2030. Declarația politică progresivă include o serie de obiective și activități specifice, limitate în timp pentru a se asigura că lumea pune capăt epidemiei de SIDA până în 2030 în cadrul Programului de dezvoltare durabilă. În plus, cele două orașe Bălți și Chișinău s-au alăturat ”Inițiativei de accelerare a acțiunilor în orașele mari” a Declarației de la Paris pentru a spori răspunsul la epidemia de HIV din orașele mari, în vederea eliminării inegalităților legate de accesul la servicii de bază de sănătate și sociale, pentru asigurarea justiției sociale și a oportunităților economice.
4. Programul municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală a fost elaborat în conformitate cu prevederile:
  - 4.1 Legii ocrotirii sănătății nr. 411 din 28.03.1995,
  - 4.2 Legii nr. 10 din 03.02.2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice,
  - 4.3 art.14, alin. (2) lit. p), lit. z¹) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală,
  - 4.4 Legea nr. 23 din 16.02.2007 cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA,
  - 4.5 Hotărârea de Guvern nr. 134 din 02.03.2022 ”Cu privire la Programul Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025”,
  - 4.6 Ordinul Ministerului Sănătății Republicii Moldova nr. 554 din 08.06.2022, privind implementarea HG nr. 134 din 02.03.2022 ”Cu privire la Programul Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025”,
  - 4.7 Decizia Consiliului Municipal Bălți nr. 15/46 din 28.10.2022 Cu privire la inițierea procedurilor de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional „Cu privire la aprobarea Programului Municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2023-2025”.
5. Programul municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală are la bază analiza răspunsului național și teritorial privind actualitatea problemei HIV, extinderea accesului la testare prin oferirea serviciilor de

către organizațiile neguvernamentale; implementarea proiectelor de reducere a riscurilor, inclusiv tratamentul de substituție ; descentralizarea supravegherii medicale a persoanelor infectate cu HIV, asigurarea accesului universal la tratament antiretroviral, cu lărgirea indicațiilor de administrare a acestuia; implementarea proiectelor de acordare a suportului psihosocial etc.

6. Evaluarea situației actuale a confirmat faptul că epidemia HIV în mun. Bălți a fost inițial determinată de consumul injectabil de droguri, fiind răspândită preponderent prin intermediul partenerilor sexuali ai consumatorilor de droguri. De asemenea s-a constatat că influența asupra evoluării epidemiei o au lucrătoarele sexului comercial și ne confruntăm cu o epidemie ascunsă în rîndul bărbaților care practică sex cu bărbați, date care nu exclud posibilitatea transmiterii HIV în afara grupurilor menționate.
7. Programul municipal este elaborat pentru a asigura controlul deplin al maladiilor infecțioase cu impact major asupra sănătății publice, prin crearea unui acces larg la intervenții specializate, precum și sporirea capacității de pregătire pentru urgențe la adresa sănătății publice.
8. Programul municipal se bazează pe principiul asigurării, respectării, protecției și îndeplinirii drepturilor omului, în special dreptului la cel mai înalt standard de sănătate și elementelor lui de bază: disponibilitate, accesibilitate (accesibilitatea fără discriminare, accesibilitatea fizică, accesibilitatea economică, accesibilitatea informațiilor), acceptabilitate și calitate.
9. La baza elaborării Programului municipal au stat principiile aplicate la nivel național pentru programele de sănătate publică:
  - a) principiul 1: elaborarea răspunsului teritorial în cazul infecției cu HIV în baza datelor ce confirmă că epidemia infecției cu HIV în mun. Bălți este una de tip concentrat în rîndurile populației cu risc sporit de infectare;
  - b) principiul 2: abordarea bazată pe drepturile omului;
  - c) principiul 3: abordarea bazată pe nediscriminare;
  - d) principiul 4: asigurarea accesului universal la servicii de profilaxie, tratament și îngrijiri;
  - e) principiul 5: promovarea unor activități eficiente epidemiologice și economice, asigurînd astfel un impact considerabil prin cheltuieli minime;
  - f) principiul 6: implicarea multisectorială și interdisciplinară la nivel teritorial pentru asigurarea unui răspuns adecvat epidemiei HIV.
10. Programul dat este conceput ca un cadru complex, intersectorial, care să ghideze activitățile organizațiilor implicate în răspunsul teritorial pentru reducerea transmiterii HIV și pentru reducerea impactului negativ al epidemiei HIV. În acest context, eforturilor principale se axează pe prevenirea transmiterii HIV printre populația cu risc sporit de infectare, vizînd nerăspîndirea în rîndurile populației în general și asigurarea cu tratament, îngrijiri și suport psihosocial a persoanelor infectate cu HIV.
11. Programul municipal stabilește prioritățile de acțiune pentru prevenirea răspîndirii HIV și al infecțiilor cu transmitere sexuală și reducerea impactului acestora. Toate intervențiile privind controlul infecției HIV și al infecțiilor cu transmitere sexuală vor realiza obiectivele stabilite de prezentul Program.
12. Programul municipal a fost elaborat în cadrul unui proces de colaborare transparent, activ și participativ, condus de un grup de lucru format din reprezentanți ai IMSP „Spitalul Clinic Bălți”, IMSP „Centrul Medicilor de familie”, IMSP “Centrul Sănătate publică Bălți”, ONG „Uniunea pentru echitate și sănătate”, CSR „Viața cu Speranță”, ONG „Respirația a doua”, reprezentanților comunităților persoanelor infectate și afectate de HIV și a implicat specialiști din domeniul sănătății.

13. Elaborarea Programului municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală s-a bazat pe:
- 1) experiența, evaluarea și implimentarea Programului Municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală anterior de prevenire și controlul Programului Municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru 2017-2020 și a Programului Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025;
  - 2) dezvoltarea unui răspuns național HIV pe baza unor dovezi care confirmă faptul că, în mun. Bălți, epidemia HIV este concentrată în grupurile de risc;
  - 3) asigurarea accesului universal la servicii de prevenire, tratament și îngrijire indiferent de disponibilitatea asigurării medicale, documentelor de identificare și cetățeniei sau orice alte criterii;
  - 4) promovarea unor măsuri eficiente din punct de vedere epidemiologic și economic, orientat spre atingerea impactului la costuri optime;
  - 5) participarea multisectorială și interdisciplinară la nivel local pentru a oferi un răspuns coordonat și relevant la epidemia HIV și ITS.

II. ANALIZA SITUAȚIEI

14. Infecția HIV/SIDA și infecțiile cu transmitere sexuală sînt o prioritate a sănătății publice, care pe lângă domeniul medical, afectează și aspectele sociale, economice, de dezvoltare etc., caracterizate prin complexitate și afectînd toate componentele societății.

În mun. Bălți infecția cu HIV este sub supravegherea și monitorizarea permanentă și se menține la nivelul epidemiei concentrate în rîndul populației cheie – persoane utilizatoare de droguri injectabile, lucrătoare ale sexului comercial și bărbați care fac sex cu bărbații.

15. Datele statistice pentru anii 2019-2021 sînt expuse în tabelul de mai jos:

Tabelul 1

	2019	2020	2021
Total la evidență	1173	1199	1195
Cazuri noi	57	33	48
Decese	31	37	40 (1 copil)
Copii	21	19	18
Femei gravide	8	5	12
Cabinetul de consiliere, testare la HIV din cadrul IMSP "CMF mun. Bălți"			
Nr. de consilieri efectuate	3052	2505	2979
Cazuri HIV+	9 (3 gravide)	11 (5 gravide)	10 (6 gravide)

16. Datele supravegherii de generația a 2-a confirmă stadiul epidemiei concentrate și arată un nivel ridicat al prevalenței HIV în diferite grupuri-țintă . În 2020, se înregistrează niveluri deosebit de ridicate ale prevalenței HIV printre persoanele care injectează droguri-15% la Bălți. Rata în cauză e mai mică decât în 2016 și cercetările anterioare, când prevalența HIV a atins 30% și mai mult. Se constată o prevalență mai mare a HIV în rîndul bărbaților care fac sex cu bărbați, care a depășit 10% la Bălți.

Se menține în continuare transmiterea heterosexuală ca principala cale de transmitere, fiind atribuită la circa 16% , ceea ce reprezintă o evoluție firească a unei epidemii de tip concentrat, care a pornit de la consumatorii de droguri injectabile și a continuat prin răspîndirea printre partenerii lor sexuali.

Conform rezultatelor cercetărilor biologice și comportamentale integrate, în anul 2020, în mun. Bălți, 14,9% revin persoanelor care injectează droguri, 4,4% -lucrătoarelor sexuale, 8,4% -bărbaților care fac sex cu bărbați. Deținuții nu au fost incluși în studiu.

17. Conform datelor statistice pe parcursul anului 2022 în municipiul Bălți au fost înregistrate 44 cazuri noi de HIV și 24 cazuri de SIDA (a. 2021 - 47 cazuri noi de HIV și 25 cazuri de SIDA), ce determină o descreștere nesemnificativă.

17.1 Incidența infecției cu HIV la 100.000 populație în a. 2022 a constituit 29 cazuri (a.2021 – 31,7 cazuri). Majoritatea persoanelor depistate cu infecția HIV sunt persoane tinere de vârstă reproductivă, sexual active. Incidența infecției HIV la 100.000 populație în segmentul de vârstă <34 ani a constituit 3,3 cazuri (5), în segmentul de vârstă 35-54 ani – 21,1 cazuri (32), iar în segmentul de vârstă 55 ani și mai mult – 4,6 (7) cazuri.

17.2 Cota cazurilor noi de infecție HIV în a. 2022 la persoane de gen masculin a constituit 52,3% și la persoanele de gen feminin- 47,7%.

Incidența infecției cu SIDA la 100.000 populație în a. 2022 a constituit 15,8 cazuri (a.2021 – 16,5 cazuri). Incidența infecției SIDA la 100.000 populație în segmentul de vârstă <34 ani a constituit 3,3 cazuri (5), în segmentul de vârstă 35-54 ani – 10,5 cazuri (16), iar în segmentul de vârstă 55 ani și mai mult – 1,9 (3) cazuri.

17.3 Cota cazurilor noi a infecției cu SIDA în a. 2022 la persoane de gen masculin a constituit 41,6% și la persoanele de gen feminin- 58,3%.

17.4 Prevalența cazurilor HIV în mun. Bălți constituie 1176 persoane, inclusiv 12 copii cu vârsta pînă la 17 ani.

17.5 În perioada de referință în adresa IMSP „Centrul Sănătate Publică Bălți” au fost prezentate 44 Fișe privind notificarea și anamneza epidemiologică a cazului nou de infecție cu HIV în care căile și factorii de transmitere au fost determinate, după cum urmează:

- calea de transmitere heterosexuale în 7 (16%) cazuri,
- cîte un caz 3(6,8%)la: transmiterea homosexuală, transmiterea de la mamă la făt, recipienți de sînge;
- la donatori- 4 cazuri;
- după indicații clinice –14 persoane (31,8%),
- desinestătător – 2 persoane (4,5%),
- contact habitual – 5 persoane (11,4%)
- utilizatorii de droguri – 6 persoane (13,6%)

Predomină calea de transmitere heterosexuale.

18. În același timp, în ultimii ani, epidemia HIV devine mai complexă, condiționată de doi factori: contribuția unui număr relativ mare de consumatori de droguri injectabile de sex feminin, care sînt mai vulnerabili la transmiterea infecției și epidemiei, probabil ascunsă, în rîndul bărbaților care practică sex cu bărbați, care contribuie la cazurile de infectare cu HIV printre bărbați. Aceasta explică creșterea considerabilă a numărului de bărbați infectați pe cale sexuală.

19. Actualmente, acoperirea cu tratament este asigurată tuturor pacienților care corespund criteriilor de includere în tratament.

20. Evaluarea situației actuale a confirmat faptul că epidemia HIV în Republica Moldova inclusiv în mun. Bălți a fost inițial determinată de consumul injectabil de droguri, fiind răspîndită preponderent prin intermediul partenerilor sexuali ai consumatorilor de droguri. De asemenea s-a constatat că influența asupra evoluării epidemiei o au

lucrătoarele sexului comercial și ne confruntăm cu o epidemie ascunsă în rândul bărbaților care practică sex cu bărbați, date care nu exclud posibilitatea transmiterii HIV în afara grupurilor menționate.

21. Progresele înregistrate au fost profund afectate de pandemia COVID-19. Pentru a atenua consecințele pandemiei asupra răspunsului la infecția HIV/SIDA au fost întreprinse acțiuni imediate cu adoptarea planului de intervenții urgente și a măsurilor de adaptare în acest context. Autoritățile sanitare și sistemul de sănătate au acționat prompt pentru a asigura continuitatea serviciilor medicale și de suport pentru persoanele care trăiesc cu HIV.

IV. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE PROGRAMULUI

22. **Scopul Programului** este: reducerea consecințelor epidemiei HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală prin minimizarea transmiterii, în special în rândurile populației-cheie, precum și a mortalității asociate cu HIV și are drept angajament menținerea epidemiei concentrată în grupurile cu risc sporit de infectare și neadmiterea răspândirii infecției cu HIV în rândul populației generale și se alinează la noile strategii mondiale și naționale care promovează cele mai eficiente intervenții: strategia 90-90-90, care presupune identificarea și diagnosticarea a 90% din numărul estimat de persoane infectate cu HIV; înrolarea în tratament antiretroviral a 90% din cei diagnosticați și suprimarea încărcăturii virale la 90% din cei care urmează tratamentul.
23. **Obiectivul general** al Programului municipal este de a reduce la minimum consecințele epidemiei de HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală prin reducerea numărului de transmitere și de a menține prevalența infecției, în special în grupurile-cheie de populație pentru a minimiza mortalitatea legată de HIV.

Obiective specifice:

1) Prevenirea transmiterii HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală, în special în populațiile-cheie, care se axează pe continuitatea implementării activităților de prevenire a transmiterii infecției HIV și a infecțiilor cu transmitere sexuală în rândul persoanelor cu risc sporit de infectare (consumatorii de droguri injectabile, lucrătoarele sexului comercial, bărbații care practică sex cu bărbați, deținuții) prin accesul și acoperirea cu programe de reducere a riscurilor acestor categorii, precum și pe prevenirea transmiterii infecției de la aceste populații în populația generală.

Acțiuni:

- implementarea programelor de reducere a riscurilor asociate consumului de droguri și sexului neprotejat în mediul consumatorilor de droguri, bărbații care practică sex cu bărbați, lucrătoarele sexului comercial;
- depistarea cazurilor noi de infectare cu HIV/SIDA și al altor infecții cu transmitere sexuală în grupurile de risc și evitarea transmiterii în rândurile populației generale și efectuarea unui diagnostic calitativ;
- promovarea testării la HIV, atât în rândurile populației generale, cât și în grupurile-cheie prin promovarea materialelor informaționale privind testarea la HIV, în cadrul instituțiilor specializate, în transportul public, pe rețelele de socializare, organizarea training-urilor în rândurile tinerilor cu scopul promovării testării la HIV, organizarea testării rapide la HIV, promovarea autotestării, cu teste rapide în bază de salivă, în rândul grupurilor-țintă.

2) Asigurarea accesului universal la tratament, îngrijire și suport a persoanelor infectate cu HIV/SIDA și infecții cu transmitere sexuală, în scopul reducerii impactului infecției, oferind acces la tratament antiretroviral, tratament al infecțiilor oportuniste și coinfectiilor, îngrijiri și suport persoanelor care trăiesc cu HIV și membrilor familiilor

lor, precum și prevenirea transmiterii HIV de la mamă la făt și pe profilaxia postexpunere.

Acțiuni:

- testarea femeilor gravide și luarea la evidența medicală, instruire privind importanța administrării tratamentului antiretroviral pentru propria sănătate și sănătatea viitorului copil.
- elaborarea și sprijinirea abordărilor moderne de testare a HIV pentru depistarea timpurie a HIV (identificarea celor pozitivi);
- menținerea pacienților pentru a obține rezultate durabile ale TARV în vederea reducerii riscului de transmitere HIV;
- optimizarea tratamentului - eliminarea pierderilor prin modele diferențiate de îngrijire și tratament, descentralizare, calitate a asistenței, abordare continuă a prevenirii și a tuturor valorilor de 90, precum și integrarea cu alte programe municipale.

3) Asigurarea unui management eficient al PM prin coordonarea activităților tuturor sectoarelor și actorilor implicați în realizarea acestui program prin acordarea unei finanțări suficiente și durabile studiilor necesare și sistemelor eficiente de monitorizare și evaluare.

Acțiuni

- Creșterea capacității și îmbunătățirea sistemelor de management, coordonare și administrare pentru gestionarea eficientă a programului HIV/SIDA;
- consolidarea capacității Serviciului de testare și diagnosticare HIV/ITS prin furnizarea rezultatelor de calitate în cel puțin 95% dintre unitățile de testare și diagnosticare a HIV/ITS;
- asigurarea eficacității implementării Programului Municipal HIV/SIDA și ITS investind în cunoștințele și abilitățile necesare furnizării serviciilor;
- eliminarea barierelor din calea introducerii tehnologiei (diagnostic, laborator, medicamente) și consolidarea sistemului de aprovizionare;
- consolidarea sistemului comunitar;
- reducerea stigmatizării și discriminării legate de HIV.

V. IMPACTUL PREZENTULUI PROGRAM

24. Programul municipal are drept angajament menținerea epidemiei concentrată în grupurile cu risc sporit de infectare și neadmiterea răspândirii infecției cu HIV în rîndul populației generale și se aliniază la noile strategii mondiale care promovează cele mai eficiente intervenții, strategia 90-90-90:
- identificarea și diagnosticarea a 90% din numărul estimat de persoane infectate cu HIV;
  - înrolarea în tratament antiretroviral a 90% din cei diagnosticați;
  - suprimarea încărcăturii virale la 90% din cei ce urmează tratamentul.

VI. ESTIMAREA GENERALĂ A COSTURILOR

25. Estimarea generală a costurilor pentru implementarea și realizarea prezentului Program a fost efectuată în baza priorităților și activităților identificate, directivelor și instrumentelor disponibile în experiența municipală. Mijloacele financiare provenite din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, indicate în costurile estimative ale Programului, reprezintă resurse proprii ale prestatorilor de servicii medicale, obținute în temeiul legislației în vigoare, conform contractelor încheiate cu Compania Națională de Asigurări în Medicină, în limita mijloacelor financiare disponibile. Bugetul pentru anul 2022 a fost executat în limita mijloacelor financiare alocate, în conformitate cu acțiunile planificate și realizate pe parcursul anului.

VII. RISCURI DE IMPLEMENTARE

26. Implimentarea Programul municipal de prevenire și combatere a infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală poate fi supus următoarelor riscuri:
- 1) grupurile de risc sporit de infectare la HIV sunt greu accesibile și, de regulă, reprezentanții acestor grupuri nu se adresează la instituțiile medicale după, servicii. Pentru a depăși aceste riscuri vor fi implicate pe larg organizațiile, necomerciale, care activează în domeniul HIV pentru prestarea serviciilor de, prevenire HIV/ITS și testarea la HIV și ITS cu referirea/acompanierea cazurilor, pozitive la instituțiile medicale pentru confirmare și inițierea tratamentului, specific;
  - 2) respectarea continuității finanțării măsurilor prevăzute în actualul Program, în special preluarea graduală a angajamentelor de finanțare din bugetul de stat, a măsurilor finanțate din sursele grantului Fondului Global de combatere a HIV/TB/Malariai;
  - 3) riscul de neatingere a indicatorilor privind prevenirea transmiterii infecției HIV de la mamă la făt.

VII. RESPONSABILI PENTRU IMPLIMENTARE

27. Responsabilitatea implimentării Programului municipal de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2023-2025 îi revine: Direcției generale asistență socială, sănătate și protecția familiei în comun cu IMSP "Centrul Sănătate Publică Bălți", IMSP „Spitalul Clinic Bălți”, IMSP „Centrul Medicilor de familie Bălți”, ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate", CSR "Viața cu speranță", ONG "Respirația a doua", ONG "Speranța Terrei", Direcția învățământ, tineret și sport, IMSP Spitalul de Psihiatrie Bălți, Inspectoratul de Poliție Bălți, Centrul de plasament temporar și reabilitare pentru copii mun. Bălți, IMSP Centrul Stomatologic Bălți, Centrul Național de transfuzie a sîngelui, întreprinderile municipale.
28. Autoritățile responsabile vor aplica în mod exact prevederile prezentului Program. În procesul de implimentare, autoritățile responsabile vor colabora cu alte autorități ale administrației publice locale, organizații non-guvernamentale locale, precum și alți actori implicați în domeniul dat. Performanța Programului municipal va fi estimată în baza indicatorilor de progres, care vor reflecta realizarea activităților expuse în planul de acțiuni (anexa nr. 2) .

VIII. PROCEDURI DE RAPORTARE ȘI EVALUARE

29. Activitățile de monitorizare, evaluare și raportare a Programului derulează în continuu pe toată perioada de implementare. Acțiunile specificate în Planul de acțiuni, (anexa nr.2) au fost realizate inclusiv și pe parcursul anului 2022. Aceste acțiuni includ atât colectarea, prelucrarea și analiza datelor de monitorizare, identificarea erorilor sau a efectelor neprevăzute, cât și eventualele rectificări de conținut și formă ale măsurilor și activităților planificate.
30. În cadrul procesului de monitorizare vor fi elaborate rapoarte anuale de progres, care vor include informații despre implementarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni și îndeplinirea indicatorilor din anexă. Aceste rapoarte vor fi elaborate de unitatea de coordonare a Programului și prezentate anual, până la 15 februarie către IMSP „Centrul Sănătate Publică Bălți” și ulterior, pînă în 25 februarie, Consiliului Municipal Bălți și Ministerului Sănătății.
31. Raportul anual de progres va fi întocmit de instituția care coordonează Programul municipal și se va baza pe indicatorii și obiectivele Programului, axându-se în special pe evaluarea nivelului de realizare a rezultatelor scontate.

32. Datele despre resursele financiare alocate în anul precedent și preconizate spre alocare în următorii ani, destinate realizării prezentului Program urmează a fi prezentate unității de coordonare - Direcția generală asistență socială, sănătate și protecția familiei și ulterior Consiliului municipal Bălți.
33. Etapele și termenele de implementare a prezentului Program se vor efectua în conformitate cu planul de acțiuni.

PLANUL DE ACȚIUNI
privind implementarea Programului municipal de prevenire și control al HIV/SIDA
și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru 2023-2025

ACȚIUNI SPECIFICE	INTERVENȚII	RESPONSABILI DE IMPLEMENTARE	TERMEN DE REALIZARE	COSTURI/SURSA DE FINANȚARE		INDICATORI
				surse bugetare APL	alte surse	
Obiectivul specific 1. Prevenirea transmiterii HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală, în special în rîndurile populației-cheie						
1.1. implementarea programelor de reducere a riscurilor asociate consumului de droguri și sexului neprotejat în mediul consumatorilor de droguri, bărbații care practică sex cu bărbați, lucrătoarele sexului comercial;	1.1.1 furnizarea pachetului de servicii de prevenire a HIV către bărbații care practică sex cu bărbați, persoane care consumă intravenos droguri, lucrătoarele sexului comercial;	ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate"	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025	În limita mijloacelor financiare disponibile	Fondul global anual cîte 3327,2 mii lei; CNAM anual cîte 300,0 mii lei	Numărul persoanelor acoperite cu programe de prevenire a HIV;
	1.1.2 oferirea serviciilor de reducere a riscurilor prin distribuirea condoamelor și contraceptivelor prin intermediul cabinetelor de reproducere, apartelor de distribuție;	IMSP CMF, Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS, ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate", IMSP SCB	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025		3,2 mii lei (FAOAM) 117,2 mii lei (buget de stat)	Numărul condoamelor și contraceptivelor distribuite;
	1.1.3 acordarea serviciilor psihosociale consumatorilor de droguri, inclusiv clienților terapiei de substituție și membrilor familiilor lor;	ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate", CSR "Viața cu Speranță"	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul beneficiarilor și serviciilor oferite;
	1.1.4. oferirea serviciilor de reducere a riscurilor prin intermediul unităților mobile;	ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate"	Pe parcursul anilor: 2023		600,0 mii lei (Fondul global)	Numărul unităților mobile instalate;

			2024 2025			
1.2 depistarea cazurilor noi de infectare cu HIV/SIDA și al altor infecții cu transmitere sexuală în grupurile de risc și evitarea transmiterii în rândurile populației generale prin efectuarea unui diagnostic calitativ;	1.2.1 asigurarea IMSP cu consumabile de bază pentru programele de prevenire în cadrul efectuării testării (seringi, șervețele cu alcool, mănuși etc.);	IMSP CMF, SCB	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025		CNAM, sursele proprii a IMSP	Sumele financiare acordate anual pentru aceste destinații Numărul consumabililor procurate;
	1.2.2 furnizarea serviciilor de prevenire și testare mobilă în grupuri cu risc înalt de infectare;	ONG ”Uniunea pentru echitate și sănătate”	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025		600,0 mii lei (Fondul global)	Procentul de acoperire cu servicii de prevenire HIV prin intermediul unităților mobile;
	1.2.3 asigurarea testării la HIV, utilizarea testelor rapide și uzuale (cabinetele de consiliere și testare, instituțiile medicale) în cadrul proiectelor de reducere a riscurilor;	ONG ”Uniunea pentru echitate și sănătate”	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025		CNAM conform contractării serviciilor Anual câte 120,0 mii lei	Numărul testărilor realizate;
IMSP CMF, Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS, IMSP SCB, ONG ”Respirația a doua”						
1.3 promovarea testării la HIV, atât în rândurile populației generale, cât și în grupurile-cheie prin distribuirea materialelor informaționale privind testarea la HIV, în cadrul instituțiilor specializate, în transportul public, pe rețelele	1.3.1 informarea populației despre profilaxia postexpunere la HIV, asigurarea accesului la profilaxie;	IMSP CMF, Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS, ONG ”Uniunea pentru echitate și sănătate”, IMSP SCB, CSR ”Viața cu Speranță”	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul persoanelor care au beneficiat de profilaxia postexpunere;
	1.3.2 familiarizarea cu	IMSP CMF, Centrul	Pe parcursul			Numărul

de socializare, etc.	accesul la testare, diagnostic și tratamentul al HIV și ITS a tuturor categoriilor de populație, inclusiv a grupurilor cu risc sporit de infectare;	de sănătate prietenos tinerilor ATIS, IMSP SCB, IMSP CSP, ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate", CSR "Viața cu Speranță", DÎTS, Inspectoratul de Poliție Bălți, IMSP "Centrul Stomatologic Bălți"	anilor: 2023 2024 2025			pacienților diagnosticați cu HIV și ITS;
	1.3.3 informarea populației despre asigurarea profilaxiei postcontact în cazuri de expunere profesională și în cazuri de abuz sexual sau viol;	IMSP CMF, Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS, IMSP SCB, IMSP CSP, ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate", CSR "Viața cu Speranță", DÎTS, Inspectoratul de Poliție Bălți	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul persoanelor aflate în situație de risc;
	1.3.4 organizarea campaniilor de informare a populației privind HIV și ITS la locurile de muncă, mass-media, școli, farmacii;	ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate"	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025		80,0 mii lei	Proiectele campaniilor organizate;

		IMSP CMF, Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS, IMSP SCB, IMSP CSP, CSR "Viața cu Speranță", DÎTS, Inspectoratul de Poliție Bălți, întreprinderi municipale, DÎTS, Colegiul de medicină Bălți, farmacii, IMSP "Centrul Stomatologic Bălți", ONG "Respirația a doua"	Prioritar lunile mai Perioada lunilor noiembrie decembrie			
	1.3.5 elaborarea și distribuirea materialelor informaționale privind prevenirea infecției cu HIV și ITS, instalarea banerelor;	ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate",	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025		100,0 mii lei	Numărul materialelor elaborate și distribuite;

		IMSP CMF, Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS, IMSP SCB, IMSP CSP, CSR "Viața cu Speranță", DÎTS, Inspectoratul de Poliție Bălți, întreprinderi municipale, DÎTS, Colegiul de medicină Bălți, farmacii, IMSP "Centrul Stomatologic Bălți", ONG "Respirația a doua"				
--	--	---	--	--	--	--

Obiectivul specific 2. Asigurarea accesului universal la tratament, îngrijire și suport a persoanelor infectate cu HIV/SIDA și infecții cu transmitere sexuală

2.1 testarea femeilor gravide și luarea la evidența medicală, instruire privind importanța administrării tratamentului antiretroviral pentru propria sănătate și sănătatea viitorului copil;	2.1.1 prevenirea transmiterii materno-fetale prin asigurarea testării gravidelor la HIV;	IMSP CMF, IMSP SCB	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Procentul femeilor gravide acoperite de testare;
	2.1.2 asigurarea accesului universal la testare pentru nou-născuți de la mame infectate cu HIV;	IMSP CMF, IMSP SCB	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Procentul sugurilor expuși la HIV;
	2.1.3 asigurarea cu tratament antiretroviral profilactic;	IMSP SCB	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Procentul PTH și primesc tratament antiretroviral; Procentul copiilor născuți din mame HIV(+), care au

						primit tratament profilactic ARV;
2.2 elaborarea și sprijinirea abordărilor moderne de testare a HIV pentru depistarea timpurie a HIV (identificarea celor pozitivi);	2.2.1 asigurarea accesului univesal la testare la HIV și ITS pentru grupurile de risc prin procurarea testelor rapide combinate HIV/Sifilis, HIV, hepatitele virale B,C, pentru testare în GRSI;	IMSP CMF, IMSP SCB, ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate", CSR "Viața cu Sperață", ONG "Respirația a doua", ONG "Speranța Terrei"	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul testelor procurate; numărul persoanelor care au fost testate cu testele rapide combinate; numărul persoanelor depistate pozitiv;
	2.2.2 consilierea și testarea la HIV a bolnavilor de tuberculoză, depistarea activă a cazurilor de coinfecție TB/HIV;	IMSP CMF, IMSP SCB	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul bolnavilor de TB/HIV;
	2.2.3 asigurarea accesului universal la testare a lucrătorilor medicali;	IMSP CMF, IMSP SCB	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul de lucrători medicali testați;
	2.2.4 promovarea posibilităților de autotestare la HIV;	Farmacii	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul testelor distribuite;
	2.2.5 asigurarea accesului universal la testare HIV și ITS a mostrelor de sânge colectate de la Centrul de Transfuzie a sîngelui;	Centrul de Transfuzie a sîngelui Bălți	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Procentul probelor testate la HIV;
2.3 menținerea pacienților pentru a obține rezultate	2.3.1 confirmarea de laborator a HIV, sifilisului și	IMSP CMF, IMSP SCB	Pe parcursul anilor:			Procentul PTH care administrează

durabile ale TARV în vederea reducerii riscului de transmitere HIV;	al altor infecții cu transmitere sexuală pentru prescrierea în timp util a tratamentului antiretroviral ;		2023 2024 2025			tratamentul antiretroviral;
	2.3.2 contractarea la timp a serviciilor de tratament ARV, a preparatelor necesare tratatamentului sifilisului și altor ITS;	IMSP SCB	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025		CNAM, în limita surselor contractate	Numărul contractelor semnate; Numărul medicamentelor procurate;
	2.3.3 implicarea centrelor sociale în oferirea serviciilor sociale și medico-sociale, integrate și specializate pentru PTH și persoanelor din grupurile-cheie;	IMSP CMF IMSP SCB ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate" în colaborare cu ONG "Respirația a doua", ONG "Speranța Terrei"				Numărul beneficiarilor care au fost direcționați de medici către centrele sociale; Numărul beneficiarilor care au dispus de serviciile centrelor;
	CSR "Viața cu Speranță"		2023 2024 2025	În limita mijloacelor financiare aprobate		
2.4 optimizarea tratamentului - eliminarea pierderilor prin modele diferențiate de îngrijire și tratament, descentralizare, calitate a asistenței, abordare continuă a prevenirii și a tuturor valorilor strategiei 90-90-90: - identificarea și diagnosticarea a 90% din numărul estimat de persoane	2.4.1 organizarea echipelor multidisciplinare pentru oferirea serviciilor psihosociale;	IMSP CMF, IMSP SCB, ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate", CSR "Viața cu Speranță", ONG "Respirația a doua", ONG "Speranța Terrei", IMSP "Centrul	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Procentul de acoperire cu servicii psihosociale; Numărul ședințelor EMD organizate;

<p>infectate cu HIV; - înrolarea în tratament antiretroviral a 90% din cei diagnosticați; - suprimarea încărcăturii virale la 90% din cei ce urmează tratamentul. Integrarea cu alte programe municipale.</p>		Stomatologic Bălți”				
	2.4.2 asigurarea tuturor persoanelor depistați cu HIV pentru prima dată cu tratament preventiv;	IMSP CMF IMSP SCB ONG ”Uniunea pentru echitate și sănătate”, CSR ”Viața cu Speranță”, ONG ”Respirația a doua”, ONG ”Speranța Terrei”	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul cazurilor noi depistate;
	2.4.3 dezvoltarea organizării serviciilor integrate la nivelul serviciilor medicale specializate de ambulator;	IMSP SCB	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul persoanelor instruite în acordarea serviciilor integrate;
<p>Obiectivul specific 3. Asigurarea unui management eficient al programului municipal prin coordonarea activităților tuturor sectoarelor și actorilor implicați în realizarea acestui program prin acordarea unei finanțări suficiente și durabile studiilor necesare și sistemelor eficiente de monitorizare și evaluare</p>						
<p>3.1 creșterea capacității și îmbunătățirea sistemelor de management, coordonare și administrare pentru gestionarea eficientă a programului HIV/SIDA</p>	3.1.1 aprobarea și asigurarea activității consiliului de coordonare a Programului municipal;	Direcția generală asistență socială, sănătate și protecția familiei	Anual în trimestrul I și IV pe parcursul anilor 2023, 2024, 2025			Numărul ședințelor organizate;
	3.1.2 colaborarea dintre IMSP, instituțiile de învățământ, structurile descentralizate și ONG în	IMSP CMF IMSP SCB ONG ”Uniunea pentru echitate și	Pe parcursul anilor: 2023			Numărul ședințelor lucrative, a întrunirilor și seminarelor

	realizarea Programului municipal;	sănătate”, CSR ”Viața cu Speranță” ONG ”Respirația a doua” ONG ”Speranța Terrei”, DÎTS, Inspectoratul de Poliție Bălți, IMSP ”Centrul Stomatologic Bălți”	2024 2025			realizate;
	3.1.3 prezentarea informației privind realizarea acțiunilor preconizate în termen și conform indicatorilor presupuși;	IMSP CMF IMSP SCB, IMSP CSP, ONG ”Uniunea pentru echitate și sănătate”, CSR ”Viața cu Speranță” ONG ”Respirația a doua”, ONG ”Speranța Terrei”	Anual în luna februarie pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Informația prezentată în termen Consiliului Municipal Bălți;
3.2 consolidarea capacității Serviciului de testare și diagnosticare HIV/ITS;	3.2.1 implicarea în elaborarea politicilor și protocoalelor de testare a HIV și al infecțiilor cu transmitere sexuală;	IMSP CMF IMSP SCB, IMSP CSP, ONG ”Uniunea pentru echitate și sănătate”, CSR ”Viața cu Speranță”, ONG ”Respirația a doua”, ”ONG Speranța Terrei”	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025 la necesitate			Numărul protocoalelor consultate;
	3.2.2 asigurarea complexă a echipamentelor de laborator;	IMSP CMF IMSP CSP	Pe parcursul anilor:		In limita surselor	Sursele financiare alocate și

		IMSP SCB IMSP CNTS	2023 2024 2025		disponibile a IMSP acoperite de CNAM	echipamentul achiziționat;
3.3 asigurarea eficacității implementării Programului Municipal HIV/SIDA și ITS investind în cunoștințele și abilitățile necesare furnizării serviciilor;	3.3.1 angajarea cadrelor, care prestează servicii grupurilor-cheie și PTH în scopul asigurării implimentării cu succes a Programului Municipal;	IMSP CMF, Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS, IMSP SCB, IMSP CSP, ONG ”Uniunea pentru echitate și sănătate”, CSR ”Viața cu Speranță”	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025		In limita surselor disponibile a IMSP acoperite de CNAM	Numărul cadrelor angajate în serviciu;
	3.3.2 asigurarea creșterii capacității profesionale ale lucrătorilor implicați în prestarea serviciilor pentru pacienții cu HIV/SIDA și ITS, inclusiv pediatrie;	IMSP CMF, Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS, IMSP SCB, IMSP CSP, ONG ”Uniunea pentru echitate și sănătate”, CSR ”Viața cu Speranță”, Centrul de plasament temporar și reabilitare pentru copii, IMSP ”Centrul Stomatologic Bălți”	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul cadrelor care au trecut perfecționarea în domeniu;
3.4 eliminarea barierelor din calea introducerii tehnologiei (diagnostic, laborator, medicamente) și consolidarea sistemului de aprovizionare;	3.4.1 consolidarea sistemului de aprovizionare;	IMSP CMF, Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS, IMSP SCB, IMSP CSP, ONG ”Uniunea pentru echitate și sănătate”, CSR ”Viața cu Speranță	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Inovațiile introduse;
	3.4.2 introducerea medicamentelor noi;	Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS,	Pe parcursul anilor: 2023			Numărul medicamentelor noi utilizate în

		IMSP SCB, IMSP CSP, ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate"	2024 2025			tratament;
3.5 consolidarea sistemului comunitar;	3.5.1 sprijinirea acțiunilor de lobby și advocacy prin realizarea campaniilor de comunicare;	IMSP CMF, Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS, IMSP SCB, IMSP CSP, ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate", CSR "Viața cu Speranță", IMSP "Centrul Stomatologic Bălți"	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul campaniilor organizate;
	3.5.2 consolidarea capacităților societății civile în domeniul implimentării Programului municipal ;	Direcția generală asistență socială, sănătate și protecția familiei	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Informația cu privire la realizarea Programului Municipal publicată pe site-ul Primăriei;
3.6 reducerea stigmatizării și discriminării legate de HIV.	3.6.1 consolidarea capacităților ONG care prestează servicii PTH, consumatorilor de droguri injectabile și reprezentanților altor grupuri cu risc sporit de infectare în domeniul organizării și integrării serviciilor de sănătate reproductivă și drepturilor omului.	ONG "Uniunea pentru echitate și sănătate", CSR "Viața cu Speranță", ONG "Respirația a doua", ONG "Speranța Terrei", Centrul de sănătate prietenos tinerilor ATIS	Pe parcursul anilor: 2023 2024 2025			Numărul de campanii de informare; Numărul întrunirilor cu schimb de experiență națională și internațională.